

С БЛАГОСЛОВОМ ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ШУМАДИЈСКОГ Г. ЈОВАНА

РАСТКО

ИЗДАЈЕ ОСНОВНА ШКОЛА "17. ОКТОБАР" ЈАГОДИНА

БРОЈ 24

ЈАНУАР. 2026. ГОД.

**С БЛАГОСЛОВОМ ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА
МИТРОПОЛИТА ШУМАДИЈСКОГ Г. ЈОВАНА**

**ОДОБРЕЊЕМ ДИРЕКТОРА ШКОЛЕ
БИЉАНЕ МИЛАНОВИЋ**

**ЧАСОПИС ИЗДАЈЕ:
ОСНОВНА ШКОЛА „17. ОКТОБАР“**

**ЧАСОПИС УРЕЂУЈЕ:
НАСТАВНИК СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ *МАЈА АЛЕКСИЋ***

РЕДАКЦИЈА:
ВЕРОУЧИТЕЉ ***НИНОСЛАВ ДИРАК***, ПРОТОЂАКОН
ВЕРОУЧИТЕЉИЦА ***ДАРА МИЛОВАНОВИЋ***
НАСТАВНИК ИСТОРИЈЕ ***НИНОСЛАВ СТАНОЈЛОВИЋ***
УЧИТЕЉ ***ВЛАДИМИР МИЋОВИЋ***
ПЕДАГОГ ***ВЕСНА НИКОЛИЋ***
НАСТАВНИК СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ ***СВЕТЛАНА ИЛИЋ***

ТЕХНИЧКА ОБРАДА:
НАСТАВНИК ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЈЕ ***ГОРАН МИЛЕНКОВИЋ***

АУТОРИ ТЕКСТОВА:
НАСТАВНИЦИ И ЧЛАНОВИ НОВИНАРСКЕ СЕКЦИЈЕ

УМЕСТО УВОДНЕ РЕЧИ

Химна љубави

Прва посланица Светог апостола Павла Коринћанима, глава 13

1. Ако језике човјечије и анђеоске говорим, а љубави немам, онда сам као звоно које јечи, или кимвал који звечи.
2. И ако имам дар пророштва и знам све тајне и све знање, и ако имам сву веру да и горе премештам, а љубави немам, ништа сам.
3. И ако раздам све имање своје, и ако предам тело своје да се сажеже, а љубави немам, ништа ми не користи.
4. Љубав дуго трпи, благотворна је, љубав не завиди, љубав се не горди, не надима се,
5. Не чини што не пристоји, не тражи своје, не раздражује се, не мисли о злу,
6. Не радује се неправди, а радује се истини,
7. Све сноси, све верује, свему се нада, све трпи.
8. Љубав никад не престаје, док ће пророштва нестати, језици ће замукнути, знање ће престати.
9. Јер делимично знамо, и делимично пророкујемо;
10. А када дође савршено, онда ће престати што је делимично.
11. Кад бејах дете, као дете говорих, као дете мишљах, као дете размишљах; а када сам постао човек, одбацио сам што је детињско.
12. Јер сад видимо као у огледалу, у загонетки, а онда ћемо лицем у лице; сад знам делимично, а онда ћу познати као што бих познат.
13. А сад остаје вера, нада, љубав, ово троје; али од њих највећа је љубав.

СРЕЋНА ШКОЛСКА СЛАВА, СВЕТИ САВА!

ХИМНА СВЕТОМ САВИ

Ускликнимо с љубављу
Светитељу Сави
Српске цркве и школе
Светитељској глави.
Тамо венци тамо слава
Где наш српски пастир Сава.
Појте му Срби,
Песму и утројте!

Благодарна Србијо,
Пуна си љубави
Према своме пастиру
Светитељу Сави.
Цело Српство слави славу
Свога оца Светог Саву.
Појте му Срби,
Песму и утројте!

С неба шаље благослов
Свети отац Сава;
Са свих страна сви Срби
С мора и Дунава.
К небу главе подигните
Саву тамо угледајте.
Саву српску славу,
пред престолом Творца!

Да се српска сва срца
С тобом уједине,
Сунце мира, љубави,
Да нам свима сине,
Да живимо сви у слози,
Свети Саво, ти помози,
Почуј глас свог рода,
српскога народа!

Пет векова Србин је
У ропству чамио
Светитеља Саве
Име је славио.
Свети Сава Србе воли
И за њих се Богу моли.
Појте му Срби,
Песму и утројте!

КО ЈЕ СВЕТИ САВА БИО И ШТА ОН УВЕК ОСТАЈЕ

Сава Немањић је први истински српски светлосац, лучоноша и Прометеј. Он „путује по мрачној земљи и штапом пред собом мрак на четворо сече“, песничке су речи Васка Попе. Као седамнаестогодишњи младић он ће, презревши сласти племићког живота, „дарску круну и порфиру“, напустити очев двор и отићи у Свету Гору да се кроз јеванђелску љубав и жртву припреми за војника Христовог и да као Христов војник коме ће Часни крст и Јеванђеље бити штит и мач, обожи свој народ, да му душу просветли и обликује.

Боравећи у Светој Гори Атонској, од 1192. године као у својој духовној отаџбини, Сава Немањић „се сагнуо до земнога праха, да из праха леђима својим диже народ српски ка небесима“ (Епископ Николај Велимировић). Мера његове жртве је мера човекољубља, родољубља и Христољубља, јер истинска љубав је само она која жртвује себе. Жртвујући себе, Свети Сава је, у савезу с Богом, ударио темељ вере православне и тако постао духовни и народни отац српског народа, извор његове снаге, вере и надања.

ШКОЛСКА СЛАВА СВЕТИ САВА

Први српски просветитељ
Био је Свети Сава
градио је цркве
и учио људе како се слави слава.

Народни учитељ
био је Свети Сава,
отварао је школе
и учио ђаке
колико је важно
да родитеље поштују и воле.

Прекоравео је људе лење,
срамотио је непристојне,
поштене је хвалио,
мудре савете свима је давао.

Зато данас у школама
ђаци велики и мали
са својим учитељима славе славу
школску славу Светог Саву.

Срећна школска слава Свети Сава
свим ђацима, свим учитељима,
свима који у школи раде
и праве вредности граде.

Весна Миленковић Бранковић, учитељица

НАША КРСНА СЛАВА

Моја породица слави Свете враче Козму и Дамјана. То је дан када се сећамо ове двојице светитеља, бесребреника, који су помагали људима и лечили их без новца, јер су волели људе и веровали у Бога. Мама и тата кажу да су они помагали свима из љубави и доброте.

На дан славе палимо свећу, сечемо славски колач, куснемо жито, мама и тата попију по гутљај вина и молимо се да у нашој кући буде здравља, мира и слоге. На тај дан је увек празнична трпеза.

Мени је ова слава посебна, јер нас учи да будемо хумани, да помажемо другима и да чинимо добра дела, баш као Свети врач.

Ева Николић 3-1

ОТАЏБИНА

Отаџбина- земља предака наших,
где су корени дубоко уткани,
наслеђе свето, дар од Бога дат,
у срцу носим тај драги знак.

Отаџбино, ти си мајка наша
што нас храни, чува и воли.
Твоја лепота у срцу се крије
и никада не боли.

Онај ко отаџбину чува и воли
Њега душа никад не боли.

Неда Милосављевић 4-4

БОЖИЋ

Најрадоснији празник православља је Божић. Реч Божић носи значење рођење малог Бога, али пре самог Божића предстоји Бадњи дан. На Бадње јутро иде по бадњак. Бадњак је храстово дрво које се лако проналази у шумама. Када домаћин изабере бадњак, окреће се према истоку, прелије га вином, прекрсти се и исече га. Када дође Бадње вече, домаћин уноси бадњак, сламу и дрен. Док домаћин то уноси кукуриче опонашајући петла, а деца иду иза њега и пијучу. Домаћица их дочекује и баца пшеницу да би наредна година била родна. Након тога сви укућани се окупе око сламе или је ставе испод стола и вечерају. Уносом бадњака и сламе симболизује се улазак Христа у наш дом. Поред спремљене посне хране, на тој трпези налази се још и суво воће попут сувих шљива, грожђа, кајсија, ораха, лешника, урми... Када се вечера заврши, ораси се бацају у четири ћошка куће: прво на исток, потом на запад, на север и на југ. На тај начин прави се крст. За време Бадње вечери упали се свећица која стоји на средини проклијалог жита које је претходно засађено на Светог Николу.

Јутро након Бадње вечери доноси Божић. Породица одлази на Божићну литургију. По доласку из цркве, свако од чланова породице попије мало вина са једним зрном дрена и тај поступак се понавља сва три дана Божића. Дрен се узима да свако буде здрав током године. У слами родитељи сакрију поклоне које деца радосно отварају. За време доручка ломи се чесница. Чесница је проја у којој су сакривани новчић, дрен, парченце дрвета које симболизује праг, дрвце од бадњака, кукуруз. Ко извуче новчић, по веровању, имаће највише новца предстојеће године. Ко извуче дрен биће најздравији. Ко пронађе парченце прага њему ће остати кућа, а ко узме парче проје где се налази дрвце бадњака он по предању постаје добар домаћин. Плодна година биће онеме ко извуче зрнце кукуруза. Божићно јутро прати обичај да ко први тог јутра уђе у кућу он је полагајник. Његов задатак је да поломи гранчицу бадњака и цара ватру. Док цара ватру, полагајник породици жели најлепше жеље за предстојећу годину. На Божић па све до Богојављања људи се поздрављају са „Христос се роди“, а узвраћа се са „Ваистину се роди“. Поред празновања самог рођења Исуса Христа, Божић за мене представља празник породице, заједништва и праштања. То је посебан дан у години коме се ја сваки пут изнова радујем.

Марија Димитријевић 7-4

УЧИНИЛА САМ ДОБРО ДЕЛО

Испричаћу вам причу о малом добром делу.

Отишла сам у школу као и сваког другог дана. Првог часа смо имали српски језик и учили смо становнике држава. Сви су се јављали и показали добро знање. Били су поносни, али се на њиховим лицима није видела срећа.

Наредног часа смо имали математику. Позајмила сам другу Јакову резач. Обратио ми се за помоћ, јер је знао да сам увек опремљена прибором и био је сигуран да ћу му помоћи.

Била сам пресрећна што могу неком да помогнем.

Тада сам схватила да је знање богатство које нико не може да нам одузме, а да се срећа увећава бројем добрих дела која учинимо, а срце нам је испуњено добротом и љубављу.

Емилија Хаџић 4-3

УЧИНИЛА САМ ЈЕДНО ДОБРО ДЕЛО

Пре извесног времена, док сам живела у старом стану, помогла сам једном старијем човеку који је носио веома тешке ствари, тако што сам му отворила врата и то три пута.

Био је дирнут мојим поступком, захвалио ми се и отишао.

После неколико дана враћала сам се из школе носећи тешки ранац. Тај исти старчић нашао се испред зграде и шетао свог пса. Када ме је угледао, пожуррио је да ми помогне отворивши улазна врата, а његова куца ми је лизнула руку.

Све сам испричала мами, а она је била поносна на мене.

Сваког дана сам се све боље упознавала са тим деком, а и моји родитељи су се с њим веома зближили. Било је задовољство имати таквог пријатеља.

После неког времена смо се преселили у други стан. Била сам веома тужна јер нећу више виђати свог пријатеља. Ипак, понекад прошетам старим крајем и сретнем се с њим.

Али уверена сам у једно: Ко добро чини, добро му се враћа!

Магдалена Марковић 4-3

МОЈА ПОРОДИЦА

Моја породица Михајловић је скромна. Има нас четворо. Имамо много посла, али све брзо урадимо. Имамо два пса: Машу и Меду. Мој отац, Марко, има 43 године и ради два посла.

Моја мајка, Јована, има 42 године и није код куће због посла и зато што чува моју баку која има рак.

Моја сестра, Анђелија, иде у пети разред.

Ја сам Страхиња и идем у четврти разред. Поред школских, идем на још три активности: цудо, извиђачи и програмирање. Не виђам своју породицу често, па ме зато чува дека или останем сам код куће.

Моји родитељи и ја много волимо да читамо и зато у кући имамо две библиотеке. Волимо да обилазимо планине. Били смо на Златибору, Копаонику, Шар-планини...

Бринемо о свом здрављу и зато се веома ретко разбољевамо. Морамо дуго да учимо, али смо зато полетни. Веома смо вредни и наш труд је награђен тиме што напредујемо у свему.

Испуњавамо једни другима жеље и помажемо једни другима у свим ситуацијама. Лежемо касно, па се зато касно и будимо. Када је потребно, умемо да будемо и ранораниоци.

Викендом се одмарамо од послова, школе и тренинга. Стално посећујемо наше село, Шантаровац и волимо тамо да преспавамо.

Моја највећа жеља је да се у години која је пред нама више и чешће виђам са својом породицом.

Страхиња Михајловић 4-1

ДОСАДА

Мени мама говори:
„Ти си права досада,
све морам да ти мажем
и хлеб да једеш морам да ти кажем!“
Као да никад није била млада.

Па што она све да маже?
Обрашчић ми порумени
од стида и срама,
јер све могу сама.

Тера ме да једем хлеб
и врло је упорна,
од њеног убеђивања
стварно сам уморна.

„Правна си досада“,
Каже мама мени
из школе кад се вратим,
и због тога тајно патим
и опет ми образ порумени.

Онда се тата придружује
и почне да критикује,
што домаћи не радим,
већ бојице из ранца вадим.

Тата, критике одбаци
и моји другари су ђаци,
па домаћи не раде сваког дана
и на њих се не љуте ни тата, ни мама.

Мила Здравковић 4-2

ЖИТИЈА СВЕТИХ

Свети Краљ Стефан Дечански

Оснивач манастира је Свети Стефан Урош Трећи Дечански, син Св. краља Милутина и отац цара Душана. Црква га слави као великомученика 11/24. новембра. Још као десетогодишњи дечак био је дат као талац код татарског кана Ногаја. У младости је, под лажном оптужбом да хоће оцу да отме престо, ослепљен и послат на заточење у Цариградски манастир Христа Пантократора. Молитвен, кротак и милосрдан, тамо је задобио наклоност и монаштва и властеле, па и самог византијског цара Андроника Другог.

После седам година, уз посредовање српских и грчких епископа, отац се измирио са њим и дао му на управу Будимљанску област, а 1322. године, након смрти Св. Краља Милутина, крунисан је са именом Урош Трећи. Пре крунисања скинуо је завој са очију и свима објавио чудесно исцељење које му је даровао Св. Николај Чудотворац. На фрескама дечанског храма Свети Николај Чудотворац је добио веома истакнуто место као Стефанов исцелитељ и заступник пред Богом. Посвећен му је један од параклиса дечанског храма. Иначе, Григорије Цамблак, игуман дечански (1402-1409) и потоњи кијевски владика, каже да је исти ктитор Светом Николају саградио и храм недалеко од манастира.

Стефан Урош Трећи је од оца наследио велику државу, богату рудницима сребра и злата, с развијеном пољопривредом, сточарством и трговином, и владао је њом мудро и богоугодно, човекољубиво и богољубиво. Благочестиви краљ бавио се делима добротворства и подизањем и украшавањем храмова Божјих, како у своме отачаству тако и ван његових граница; у Јерусалиму и Светој Земљи, у Александрији, на Синају, у Тесалији, у Цариграду, посебно у Светој Гори Атонској, славној лаври Хиландару. Врхунац Стефановог задужбинарства било је подизање Високих Дечана, по којима ће он касније бити назван Дечански.

Пун благодарности Богу за сва добра која му је дао, нарочито после велике победе над Бугарима 1330. године на Велбужду, краљ Стефан Урош Трећи је исте године издао прву оснивачку повељу манастира Дечани, уз сагласност сабора и уз благослов српског архиепископа, и у њој забележио земљишне поседе и друге поклоне манастиру.

Кончина Светог Краља Дечанског била је изненадна и мученичка и није дочекао да види све лепоте своје задужбине. Године 1331. дошло је до побуне властеле младог краља Душана, која је са његовим знањем, изненада напала на двор у Неродимљу. Св. Стефан је заточен у тврђаву Звечан, и после два месеца, 24. новембра, од Душанових људи уморен. Многострадално чесно тело светог мученика пренесено је у манастир Дечане и свечано сахрањено на раније припремљено место, одмах по завршетку цркве. Бригу о завршетку очеве задужбине и опремању цркве, као и о фрескописању, преузео је млади краљ Душан. Он сам 1343. године у једној повељи пише о чудесном пројављивању благодати на моштима његовог оца. Св. Стефан Дечански се, наиме, у виђењима јавио црквењаку и игуману манастира са заповешћу да му се тело извади из земље. Архиепископ је са сабором уз молитве отворио гроб и пронашао краљеве мошти целе и миомирисне. Мошти су положене у кивот испред иконостаса и изложене да их сви виде. Многи људи у невољи, слепи, глувонemi, ослабљени, нарочито нероткиње и умоболни, прилазили су са вером и молитвом светитељу и исцељивали се. Како тада, тако кроз векове све до данас, свето тело Светога Краља потпуно цело почива у кивоту пред иконостасом дечанског храма, и чини благодатна дела.

РИЗНИЦА ЖИВОТА

Свето писмо КЊИГА ПОСТАЊА

Свето Писмо или Библија је богочовечанска књига, најпознатија и најпревођенија књига на свету. Преведено је на 2800 светских језика и обухвата временски период од 1300 година. Подељено је на Стари и Нови Завет. Стари Завет описује догађаје од стварања света до рођења Господа Исуса Христа, а Нови Завет од рођења Исуса Христа до краја света и Његовог другог доласка. Када читамо старозаветне текстове наилазимо напотешкоће и неразумевање у односу на новозаветне текстове које је лакше разумети. Треба имати у виду да су ти текстови својеврсна антологија јеврејске књижевности и да се писац обраћа и својим савременицима, а не само нама који данас живимо. Треба знати да је начин мишљења оријенталног човека другачији од мишљења људи грчко-римског света. Поређења су различита, такође преводи могу бити незгодни.

Док читамо треба знати да ли је нешто истина, историјска чињеница или је то стилска фигура. Ако је текст литургичка химна онда му је циљ да прослави Бога, а ако је историјски извештај онда му је циљ да опише стварне историјске догађаје. То је важно, јер текстови нису само голе чињенице него су интерпретације. Стари Завет је интерпретација присуства Бога у Израиљу, као што су Јеванђеља интерпретације Христовог присуства на земљи.

Петокњижје Мојсијево је највероватније записано у време Вавилонског ропства (8. Век пре Христа). У Мојсијево доба није било много писмених људи. Није било ни материјала а можда ни велике теолошке потребе. Знање се највише преносило као наша епска традиција, у песмама, јер је тако било лакше да се памти. Доста озбиљније је било у време цара Давида и Соломона који су имали своје писаре и користили хананско писмо. Текстови које данас имамо настали су по принципу грудве снега и имају више слојева. Производ су колективног ауторства, док је индивидуално ауторство производ грчке свести. Писац би писао текст, а каснији преписивачи су дописивали коментаре са стране или између редова. Временом су коментари улазили у интегрални текст. Постоји неколико традиција текста, Самарјански, Масоретски, Септуагинта... Данашња Књига Постања подељена на 50 глава. Подела Светог Писма на главе и стихове догодила се у 16. веку, док је код светих отаца постојала подела на зачала. Период вавилонског ропства је златно доба настанка библијског текста. У времену ропства Израиљци су живели у окружењу народа који су имали материјалну културу напреднију од њихове. Добар део Јевреја био је склон да ту и остане и да се приклони вавилонским култовима. То се види и по именима која су давали: Мардохеј, Зоровавел... Питали су се да ли су вавилонски богови јачи од њиховог пошто су се они налазили у ропству. У то време доминантна је била космолошка поема Енума Елиша и мишљење да је све настало из неке борбе која се може опет активирати и одвести свет у хаос. Један од главних празника које су славили Вавилонци била је прослава Нове Године. Славили би по неколико дана и за то време читали Енума Елиш, њихову поему о стварању света. Мислили су да је свет постоји одувек, да је зао, да је човек ништаван и да га треба држати у ропству. Отуда долази оправдање робовласништва. За Египћане на пример, само су они били људи. Што је неко био ниже на друштвеној лествици то је имамо мање права. Робови ни име нису имали. У античко време не постоји идеја о стварању. У таквом окружењу мисао о стварању света ни из чега била је веома радикална. Са вером у једног Бога, Израиљци су се веома разликовали од осталих народа. Разликовали су се суштински и по вери у Бога и по погледу на свет, али је узет један књижевни модел који је већ усвојен као начин мишљења да се представи извештај о стварању и покаже Јахве као творац света. Они су понели са собом у ропство неке библијске текстове, али су их тек у ропству уобличили у Петокњижје које је теолошки текст. У Библији, која понекад делује као књига препуна националног набоја имамо описане примере људи изузетно великог морала који нису били

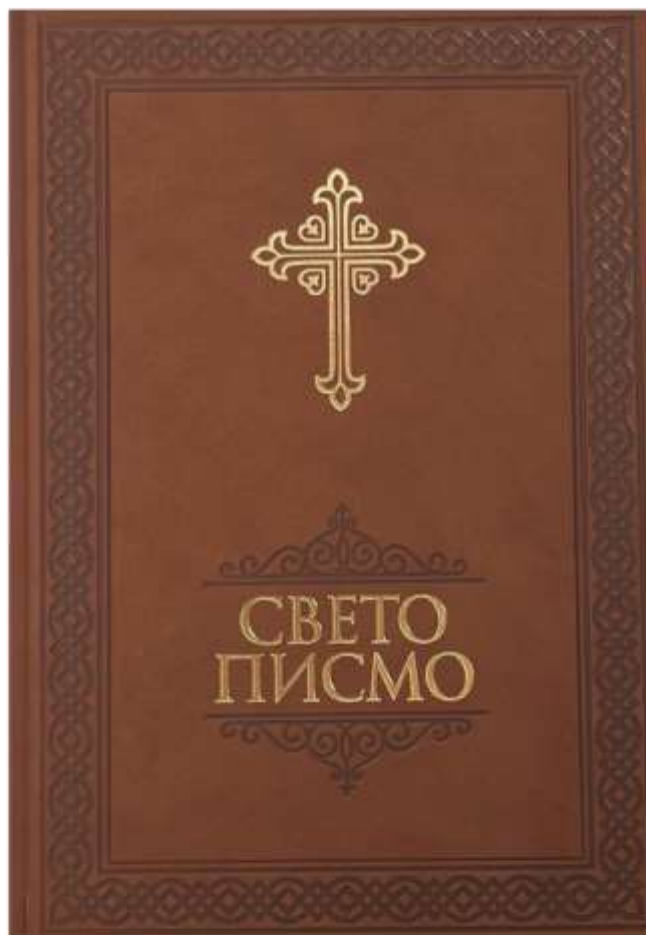
Јевреји (Урија Хетејин) и опис цара Давида који је направио грех. Писац хоће да каже: немојте се уздизати над другима, сви смо створени од праха земаљског и највећи међу нама је убио човека. Библија нас освешћује, изграђује прави однос према човеку у нама и сматра све људе једнаким.

Стари Завет нам говори да је Бог створио свет за 6 дана, да је свет добар по себи и да је човек створен по лику и обличју Божијем. Зато је однос према њему суштински другачији. О стварању света постоје два извештаја који се настављају један на други. Први говори о стварању света за 6 дана поступно и то је космологија, (вероватно је настао у месопотамијском окружењу). У првом извештају човек је круна стварања, последње Божије дело. Други извештај говори о Адаму и Еви, то је антропологија, има доста уметничких елемената, човек се налази на почетку стварања. Бог поставља људе у рајски врт, Едем, на истоку га описује као оазу, у неким је крајевима била слика раја. А сам Исток и у хришћанству има велику симболику. Састављачи Петокњижја су узели у обзир оба извештаја. Циљ је био да се каже : Ко је створио свет, какав је свет, шта је човек и који му је циљ постојања. А све остало је литерарни опис. Писац хоће да каже да је Бог Творац, да је човек икона Божија и да свет није зао него је добар. Као што кад се зида црква иконе се уносе на крају, тако је и Бог ставио човека у свет на крају као икону. Прва три дана стварања су стварање раздвајањем (раздвоји воду под сводом од воде над сводом, копно и море), настају 4 Божија дела, док су друга 3 дана стварање обликовањем и такође настају 4 дела. Ту видимо једну врсту паралелизма у описивању. Свет је створен за 6 дана, а 7 дан је посвећен Богу. Писац је веома смислено користио текст и дао му целовиту форму. Прича о стварању света је текст који је хтео да прослави Бога и да покаже основне идеје о стварању. Написан је у стилу химне или песме, јер се то много лакше памти него дефиниције. Значи, писан је у форми тадашњих већ постојећих химни, али се по суштини веома разликује од света у коме је настао. Занимљиво је и питање о стварању светлости првог дана, а небеска тела настају четвртог дана. То је зато што су се Вавилоњани клањали небеским телима. Библија насупрот томе говори да небеска тела нису богови, него да су створена и то не првог, него четвртог дана и бесмислено је клањати им се. Када разумемо идејну подлогу онда разумемо и амбицију писца, а то је да превазиђе митску причу и да нам саопшти верску истину. Глаголи који се користе кад се описује стварање човека су исти који се користе за опис грнчарије. Бог је грнчар и има власт над човеком. Бог промишља, ствара животиње али ниједна није пар човеку. Затим ствара жену од ребра, што значи бок или половина, да му буде друга половина. Да имају исто достојанство. То је у потпуној супротности са античким менталитетом, где је жена била посед и имовина. Нпр. у грчкој цивилизацији жене нису могле ићи на Олимпијске игре, а Аристотел се захваљује боговима што није жена. У причи о стварању има и антропоморфизама, као у опису Бога који се шета увече по врту. Овакви описи служили су да прикажу близину Божију и то како Он брине о човеку. Текст о првородном греху је један од психолошко најдубљих текстова у Старом Завету. После пада у грех Адам сваљује кривицу на жену, а жена на змију. На такав начин они у ствари пребацују кривицу на Бога. То је дубоко у људској психи да тражи оправдање за своје грешке пребацивањем кривице на другог.

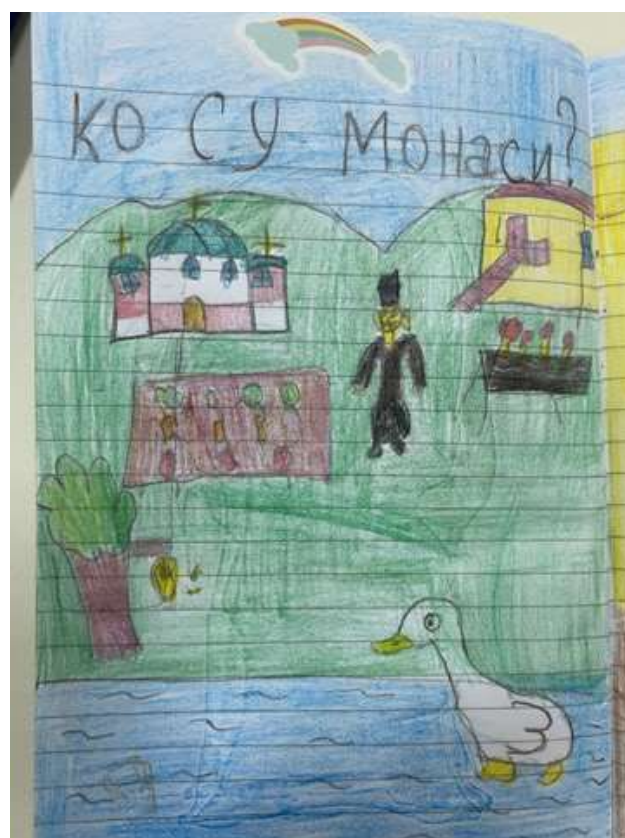
Карактеристично је да грех споља улази. Он није био укореењен у нашим прародитељима, они нису сами смислили да увреду Бога него их је неко споља (змија) подстакао на преступ. После пада у грех они се стиде једно другог, крију се, руше се њихови међуљудски односи, иако их је било само двоје. Змија је представљена као симбол зла, али она може да буде и симбол који наговара Израилце да приме многобожачке култове. Бог их изгони из Едемског врта, проклиње и змију и људе и поставља Херувима да чува врата раја. Другом и трећом главом књиге Постања завршава се целина приче о стварању. Четврта глава почиње рађањем деце Адама и Еве, што је истовремено и прича о апсурду рата, о поделама и ратовима међу народима, а о томе неком другом приликом. Свети оци саветују да читање Библије буде свакодневно, да нам то буде духовна храна која нам је потребна исто као и материјална. Ако бисмо читали целог живота макар по једну или две главе, прочитали бисмо је целу неколико пута. Озбиљна литература чита се више пута, некад

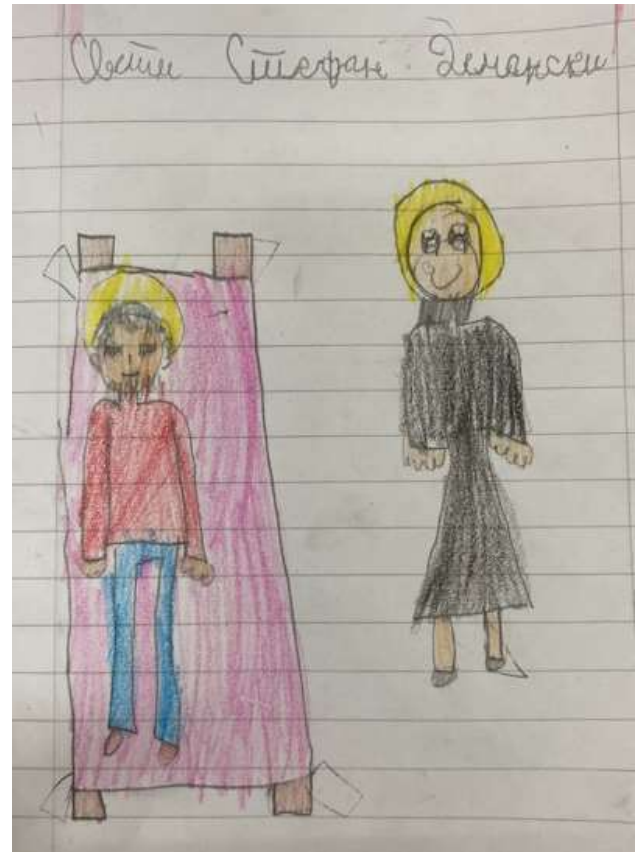
заборавимо шта смо прочитали, некад не приметимо све. Свето Писмо треба читати сабрано, у молитвеном расположењу. У сваком случају, ако је човек макар једну књигу у животу решио да прочита, најбоље би му било да то буде Библија.

Дара Миловановић, вероучитељица

НАШИ МЛАДИ УМЕТНИЦИ

ПУТОПИСИ

Манастир Жича

Када сам посетила манастир Жичу, одмах сам приметила његову необичну црвену боју. Нисам била сигурна зашто је такав, али ми је изгледао посебно и другачије од других манастира које сам видела. У том тренутку сам се питала какве приче крију његови зидови.

Док сам улазила кроз капију, осетила сам неки мир који се ретко где може пронаћи. Унутра су се видели трагови прошлог времена. Фреске, камени под и тишина као да су приповедали о прошлости. Све је деловало некако свечано и ваздух је био другачији. Могла сам да приметим и да су зидови кроз историју више пута поправљани, али су ипак задржали свој стари изглед. Поглед ми је стално падао на фреске које су деловале избледеле, али се на њима и даље могло препознати доста детаља. У неким деловима манастира је било хладно, као да се та хладноћа годинама задржава у камену.

Жича је најпре важна, јер су ту крунисани српски краљеви, па сам покушала да замислим како је то некада изгледало. Деловало ми је невероватно да ходам истим путем којим су ходали владари из доба Немањића и да гледам у оно што су и они гледали пре толико година. Све ми је то било помало нестварно и другачије од свега што сам до тада видела. У дворишту манастира је све било лепо уређено и чисто. Дрвеће је правило хладовину, а било је и људи који су тихо шетали и палили свеће. Иако се мени у том тренутку чинило да се ништа посебно не дешава, схватила сам да је за многе ово место где долазе да пронађу мир и да се помоле. То ми је било занимљиво, јер сам видела колико је Жича неким важна. Иако нисам неко ко се лако одушеви старим грађевинама, Жича ме је натерала да мало застанем и размислим. Лепо је видети место које је толико значајно за нашу културу и традицију. Можда ми одмах није све било потпуно јасно, али сада боље разумем зашто се о њој учи и зашто је толико поштована.

Драго ми је што сам видела манастир Жичу уживо. Схватила сам да нека места не морају да буду забавна да би имала велику вредност. Верујем да ћу се још дуго сећати те тишине, црвене боје зидова и осећаја да сам накратко завирила у прошлост.

Анка Паунковић

МОНАСТИР КРУШЕДОЛ

За време летњег распуста посетила сам манастир Крушедол. Он се налази на само сат времена вожње од Новог Сада, на обронцима Фрушке горе. Манастир је добио назив по оближњем селу Крушедолу, а основао га је деспот Ђорђе Бранковић.

Пут који води до манастира пролази кроз прелепе пејзаже Фрушке горе. На улазу у манастир налази се црвена капија у облику цркве. Ходам узаном стазом кроз дубоку хладовину коју праве крошње кестена. Долазим до манастира који се налази у средини, а са све четири стране окружен је конацима и прелепом природом. На први поглед изгледа сасвим обично као и сваки други манастир који сам посетила, али када сам ушла унутра, осећај је ипак био другачији, осетила сам дубоки мир и тишину. Свако од нас другачије осећа и доживљава свето место, али сам сигурна да ово место пружа смирење сваком посетиоцу.

Лепоту и богатство чине иконе и фреске у унутрашњости манастира. Иконостас чини 36 икона које су рађене у различитим периодима и стилевима. Најупечатљивија међу фрескама је „Страшни суд“ на западној страни цркве. Манастир поседује и богату ризницу. Крушедол је током ратова био ослонац српском народу. Иако је био рушен, паљен и плачкан, ипак је остао неуништен споменик српске културе. Био је један од главних центара књижевности у коме су се писале и преписивале књиге. Познати српски песник Лаза Костић живео је у манастиру после смрти своје љубави Ленке Дунђерски. Тада је настала његова чувена песма Санта Марија дела Салуте.

Крушедол је место где се срећу вера, историја и уметност. Верује се да манастир има чудотворне моћи. Посебно су познате приче о излечењу болести приликом молитве и посете овом манастиру. Зато људи често посећују ово место, тражећи утеху и помоћ. Такође је једно од омиљених места за обављање крштења, јер се верује да благослов овог места пружа заштиту крштених у њему.

У манастиру леже мошти светих Бранковића-Ђорђа Бранковића и његових родитеља који су манастир подигли, ту живели, проглашени светим и ту сахрањени. У манастирској цркви леже и посмртни остаци многобројних значајних Срба: Арсеније трећи Чарнојевић, краљ Милан Обреновић, кнегиња Љубица и други.

Манастир Крушедол представља једно од најзначајнијих места српске културе и духовности. Његова богата историја, лепота и приче о чудима чине га непроценљивим делом српског православља. Тежња манастирског братства је манастира је очување вере, културе и традиције српског народа.

Миа Милутиновић 7-4

МОНАСТИР МОНАСИЈА

Манастир Манасија, познат и као Ресава, један је од најлепших и најзначајнијих споменика средњовековне културе. Скривен међу брдима, окружен бујном природом, делује као мирна оаза која чува дубоку историју. Када сам ушла први пут у манастир, осетила сам као да сам заборачила у неки други свет-тиши, мирнији, дубљи од свакодневнице.

На самом улазу дочекаће вас високе камене зидине, снажне и масивне попут верних чувара, њихова величанственост улива осећај поштовања и дивљења. Док сам пролазила кроз капију, учинило ми се као да чујем шапат историје који одзвања у сваком камену. Зидине су направљене од великих камених блокова који затварају манастир попут заштитног прстена дајући му изглед утврђеног града. Унутар зидина налази се црква посвећена Светој Тројици. Њена архитектура одише складом, високо подигнута купола, складне пропорције и украшени прозори стварају осећај достојанства и тихе лепоте. Унутрашњост цркве красе величанствене фреске, које су некад сматране једним од најлепших дела српског сликарства. И данас, упркос времену, зраче својом бојом и снагом приказују светитеље, владаре и библијске призоре. Најимпресивније су свакако куле. Манасија има једанаест кула, највиша и најпознатија је Донжон кула, огромна и снажна, која се уздиже изнад осталих као главни бранилац манастира. Куле су масивне са дебелим зидовима, малим отворима и узаним пролазима што показује колико је одбрана била важна. Када их гледате, осећа се њихова тежина и моћ, као да и даље чувају тишину и историју која је прошла кроз ово место. Шетајући између кула може се осетити дух средњег века: хладан камен под прстима, сенке које падају преко зидина, лаган шум ветра и хладне Ресаве, која је сведок времена и историје овог краја. Манастир Манасија са својом црквом и кулама оставља утисак трајања, опстајања, снаге и историјске дубине. Ово је живи споменик прошлости који данас посебно стоји, чувајући успомену на време кнеза Стефана Лазаревића и богату традицију средњовековне Србије. Кроз ову грађевину можемо видети да су владари ратовали, а монаси се молили за мир и спокој нашег народа.

И данас у том манастиру службује један племенити човек, Игуман Павле. Млад, питом, добронамеран, сваке недеље моли се са нама Ресавцима за добро свих нас. Његов миран глас и благ осмех, дају целом месту још топлију и духовнију атмосферу, једноставно, осећамо се добродошлим.

Желим свима вама да кажем да је Манасија посебна.

Дођите, уверите се и осетите све чари које ми, Ресавци, носимо у срцу ма где се нашли.

Анђелија Марјановић 6/3

МАНАСТИР ОСТРОГ

На самој литици, надомак Црне Горе, налази чудотворни манастир Острог.

Добивши прилику да посетим овај манастир, осетила сам велико узбуђење. На путу ка Црној Гори, ка овом манастиру, сачекала нас је дуга колона аутомобила. Паркирали смо се, а онда је смо се пешице упутили до манастира у којем се налазе мошти Светог Василија Острошког. Манастир се налазио у самом брду. На почетку смо се изули и радознано кренули. Инересантно је да неки људи иду од гоњег до доњег манастира боси. Целим путем смо се сусретали са туристима из целог света и са радозналошћу шта ће нас тамо сачекати. Била сам нестрпљива. Угледали смо прелепу капију кроз коју су се све видело. Када прошли кроз њу, осетила сам мир. Као да су све бриге исте секунде нестале. Људи се клањају овом чудотворцу, неки спавају у келијама, а неки проводе ноћ под ведрим небом. Корачајући кроз двориште, пре уласка у доњи манастир у ком се и налазе мошти Светог Василија Острошког, изненадио нас је дугачак ред. Корак по корак ка најсветијем делу, стигли смо до собице у коју једва стане троје људи. Тамо су се налазиле мошти које смирују, лече, захваљујући којима се дешавају чуда. Имала сам прилику да их целивам и да им се поклоним. Без обзира на то што нисмо имали много времена да се задржимо у тој собици, целим путем сам осећала као да су све бриге нестале. Док смо чекали у реду за велику сувенирницу, чули смо како се монаси спремају за вечерњу службу. У сувенирници се поред бројаница и икона, продају и креме, мелеми, уља, молитвеници и још много тога. Заборавила сам да напоменем да се на самом уласку у манастир налазе мараме, сукње, кошуље и дуге панталоне, за све који се нису обукли прикладно. Када смо се попели и обишли горњи манастир изашли смо на терасу кроз коју се види прелепа природа као и лоза која и дан-данас расте из стене где је Свети Василије Острошки преминуо. Ова лоза је стара око 350 година и чудотворна је. Помаже брачним паровима који не могу да имају децу. Када смо кренули из манастира и даље нисам могла да верујем да сам посетила ово свето место. Пут назад је био мало лакши, јер је био низбрдо. Утиске нисам могла да саберем данима. Посета овом манастиру је велика радост и благослов.

Марија Димитријевић 8-4

ДАХ ПРОШЛИХ ВРЕМЕНА

Нинослав Станојловић
професор историје Јагодина

Милоје Вукашиновић (1770-1837), први јагодински прота

Иако је у српској историографији присутан већи број радова посвећених историји цркве, а посебно појединим храмовима, врло мало је писано о свештеницима у XIX и XX веку у Србији. На основу сачуване историјске грађе, уз тужну чињеницу да је доста тога уништено, што у ратним околностима, што немаром, као и постојеће релевантне литературе, изнећемо кратак животопис Милоја Вукашиновића, првог старешине и дугогодишњег богослужитеља цркве јагодинске Св. Архангела Михаила и Гаврила у житељству овдашњем наречене Старе јагодинске цркве.

Милоје Вукашиновић рођен је у Сталаћу око 1770. године, а *„где је учио књигу, где ли се и кад запотпио, кад је дошао у Јагодину, није се могло дознати“*. У варош на Белици стигао је, сигурно, пре Првог српског устанка, јер се помиње први пут у писаним изворима 3. маја 1804. године, као протопрезвитер јагодински и изабрани депутирац јагодинске нахије на Остружничкој скупштини. Иста је одржана од 6. до 15. маја прве устаничке године и представљала је, не само први важнији састанак после збора у Орашцу, него и догађај на коме су донети важни закључци о будућој борби и ударени темељи унутрашњем уређењу устаничке државе.

Био је учесник и скупштине у Пећанима, близу Остружнице, 17. маја исте године, као и скупштине у Борку, одржане 15. августа 1805. године, којом је успостављен Правитељствујушчи совјет сербски. Био је присутан и на збору устаничких старешина у Смедереву од 25. до 30. новембра 1805. године.

По пропасти устанка 1813. године, заједно са вођама, прешао је у Аустрију, а одатле у Русију, где му је за издржавање одређено 750 рубаља. Вратио се у земљу у лето 1815. године на стару дужност проте јагодинског, да би већ октобра исте године постао члан петочлане делегације, која је била, са пуномоћјем српског кнеза, упућена у Цариград, после споразума кнеза Милоша и Марашли Али Паше.

У лето 1817. године, по наредби кнеза Милоша, отишао је у Русију, ради набавке црквених књига, али се тамо задржао толико да је српски владар у једном писму изразио незадовољство због његовог кашњења, али и чињенице да није обавештен о трошковима за куповину поменутих богослужбених књига.

Од 1820. до 1826. године боравио је у Цариграду, као члан злосрећне српске депутације, коју су чинили, осим њега и архимандрит каленићки Самуило Јаковљевић, кнез смедеревски Вујица Вулићевић, кнез јагодински Димитрије Ђорђевић, кнез шабачки Илија Марковић, секретар кнежев Аврам Петронијевић Ђећаја, као и Сава Љотић и Ристо Дукић. Иста је требало да од Порте издејствује испуњење тзв. народних жеља у пет тачака, од признања Милоша за наследног кнеза до проширења граница, али је због грчког устанка била у својеврсном кућном притвору, током којег је архимандрит Самуило умро, а кнез Димитрије Ђорђевић се *„разболео и мало био скренуо“*. Као *„врло паметног и уваженог човека“* помиње га *„путешественик“* Јоаким Вујић, који је боравио у Јагодини, од 19. до 21. августа 1826. године.

Пре и за време Првог српског устанка није постојала црква у Јагодини, чак ни брвнара, па је прота Милоје чинодејствовао у оближњем манастиру Јошаници. По окончању Другог српског устанка 1815. године, сама по себи се наметнула племенита мисао о изградњи једног *„каменог храма“* у нахијском центру, каква је била Јагодина. Тим пре, што би то представљало један од првих показатеља нараслог угледа и стварне власти кнеза Милоша. Из овог периода индикативно је писмо кнеза Милоша проти Милоју, које показује његову велику улогу и у црквеном животу тадашње Србије. Сачувано је у препису самог проте јагодинског и гласи:

„Дато једно писмо Господарево проти јагодинском у обшество овдашње, како да имаду по дужности сваке недељне дане и ине празнике у цркву да иду слушају божествену литургију. Запрештава се да не би до оног доба никаков дућанџија, механџија или какови други мајстор дућане отварао, или ти јавно или тајно штодод у оно време продао или купио, да има дати за каштигу у цркву пет ока воска. Ако би се противио недати, дужан је парох јавити кнезу да би се каштиговао при речени 5 ока воска и с 25 штапа. 4. јулија 1819. у Јагодини“

Прота Милоје је активно учествовао у изградњи јагодинске цркве, започетој 1818. године, уз чињеницу да су главни радови отпочели две године доцније, да би овај први православни храм у вароши на Белици био завршен и свечано освећен тек 1825. године, од стране митрополита српског Агатангела. Забележено је да су од половине јула 1819. године у недовршеној цркви, „службу Божју“ обављала тројица „свјашченослужитеља“ и то, прота Милоје и јереји Нестор и Живко.

О протином ангажману на довршетку цркве јагодинске Светог Архангела Михаила сведоче и два занимљива писма које је послао кнезу Милошу, ктитору овог здања. У првом, датираном 3. августа 1830. године, прота се захваљује кнезу Милошу за „два звонета“, која ће овај послати и то „једно за јагодинску цркву, а друго за белу цркву у Варварину“ и додаје да шаље у Крагујевац кола за превоз, као и 60 лубеница, од своје стране и стране кнеза Стевана, уз поруку да желе да их кнез „у здрављу употреби“. Друго писмо је од 24. децембра исте године и у њему прота јавља да су звона пристигла и то три, на броју, и наставља да су по кнежевој заповести, „једно звоно највеће послали кнезу Милети, у Варварин“, а да су „два овде остали“, уз додатак да су „овди дигли сва три нова звонета“.

Сачувана је и једна кратка протина белешка упућена из Јагодине 28. децембра 1831. године кнезу Милошу у Крагујевац, у којој га извештава да га је заменио у „кумству, при крштењу Аврамовог детета“.

Прота Милоје Вукашиновић, коме је 23. фебруара 1835. године одређена пензија од 100 талира годишње, умире у Јагодини, на Светог Теодора, две године касније. Сахрањен је код олтара старе јагодинске цркве, а на надгробној плочи уклесан му је следећи натпис:

*„Овде почива,
Прото Милоје
Вукашиновић, рођен у Сталаћу,
Срб рјетки, славни,
Богу и Народу
Вјерно је служио,
Цару је 5 година
Јемцем био за Српство.
Сужњевавши за исто
У Бостанџибаши,
Дома дошав отуда
Мирно је поживио,
Пак се представио,
Лицем у суботу
Светог Тодора
1837-е године
Вјечна му памет“*

Утврдили смо недвојбено да је аутор, данас тешко читљивог, епитафа проти јагодинском Милоју Вукашиновићу, књижевник Сима Милутиновић Сарајлија.¹

¹ М. Ђ. Милићевић, *Поменик знаменитих људи у српског народа новијег доба*, Београд 1888, 67-68, 873-874 ; Исти, *Додатак Поменику од 1888. знаменити људи у српског народа који су преминули до краја 1900*, Београд 1901, 173-174 ; Ј. Јањић, *Улога свештенства у стварању и раду органа државе Првог српског устанка*, Зборник Матице српске за друштвене науке, бр. 149, Нови Сад 2014, 914 ; Н. Радосављевић, *Православна црква у Београдском пашалуку 1766-1831*, Београд 2007, 347 ; Е. Ј. Цветић, *Споменици старе Јагодине*, Јагодина 1908,

ПРОСЛАВА СВЕТОГ САВЕ НА КРФУ

Савиндан 1917. године обележен је у веома тешким околностима. Српска војска, државна управа, као и великодостојници Српске православне цркве и бројни српски цивили налазили су се у избеглиштву на грчком острву Крф. У данима након изгнанства у Првом светском рату, када су у по епском пробијању кроз албанске планиске кланце, самим чудом наши преци стигли до јонске обале започето је исписивање неких од најневероватнијих страница наше, а вероватно и светске историје. Живели су Срби на овом острву више од две године, прикупљали снагу за повратак у отаџбину, стрепели и радовали, туговали за својим најмилијима о којима нису имали никакве вести. Прослављали су Срби своје битне датуме, своје свеце, а пре свега свог заштитника и просветитеља Саву. Како су за Савиндан, предходне, 1916. године Срби лутали албанским беспућима, без готово икакве наде, ово је била прилика да се чује глас и решеност опстанка и повратка, једне мале, али тврдокорне, поносите и непоколебљиве нације.

„У данима које преживљавамо без отаџбине, када су школе постале болнице, када су књиге затворене, и када отаџбина позива своју децу да је одбрани и сачува, смањен је просветни посао, обустављен сваки рад којим се стиче знање. Садашњица је једна велика школа, велики примери самопожртвовања и самопреговања, и велике жртве српских синова данас су висока очигледна настава како да љубимо отаџбину и обавезују нас да ослобођеној отаџбини прионемо на одложене послове по примеру Светога Саве“, записао је тог Савиндана на Крфу, министар просвете, велики Љуба Давидовић. После Литургије коју је служио митрополит Димитрије у српској цркви, уследила је прослава у Владином дому. Водосвећење и сечење колача пратило је извођење Химне Светом Сави, од стране импровизованог хора, састављеног махом од српских учитеља на Крфу.

Савиндан 1918. године обележен је са много више, показатељ се оправданог, оптимизма. Поред министра просвете Милоша Трифуновића, ученика и наставника основне школе на Крфу и гимназије, свечани су присуствовали и председник Владе Никола Пашић са министрима, митрополит Димитрије и епископ Варнава са највишим црквеним великодостојницима, као и пуковник Ришар, комадант француских јединица на Крфу и други важни гости. За разлику од прве приредбе на Крфу, друга је била и садржајнија и по свему судећи много ведрја. Како се ситуација на фронту поправљала тако је и расла нада међу крфским Србима и све су се у већем броју окупљали у оваквим приликама. Смењивале су се неизменично песме које је изводио мушки хор и родољубиве рецитације које су декламовали ученици основне школе, гимназије и богословије. На крају свечаности Митрополит је окупљенима пожелео да следећег Светог Саву скупа прославе у ослобођеној отаџбини

15, 18 ; В.и Н. Петровић, *Грађа за историју Краљевине Србије. Време прве владе кнеза Милоша Обреновића*, књ. 1 (1815-1821), Београд 1882, 391; *Архивска грађа. Књажевска канцеларија, Јагодинска нахија 1830-1835*, књига трећа, приредили З. Марковић - С. Мишковић, Јагодина 2009, 21, 43-44, 76-77 ; С. Војиновић, *Епитафи Симе Милутиновића Сарајлије*, Књижевне новине, бр. 883, Београд 1. април 1994, 8

МАНАСТИР СВЕТИХ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА И ГАВРИЛА У ЈЕРУСАЛИМУ

Од самог оснивања најзначајније и најблагородније српске династије, династије Немањић, присутан је задужбинарски дух и то не само на тлу Србије и у земљама где је живео српски народ, већ и на сим за хришћански свет важним местима. Наше средњовековно задужбинарство, иако је свакако било присутно и раније, пун замаха добија са Стефаном Немањом, који подиже Студеницу, Ђурђеве ступове и Хиландар, али и дарује и помаже многе хришћанске богомоље ван своје земље. Његов најмлађи син, наш архиепископ у својим ходачаћима по Светој земљи посетио је и даривао све најзначајније хришћанске храмове. Нарочито важно и успешно било је његово друго поклоничко путовање на Свету земљу 1234. Године, када је богато отпремљен од тадашњег српског краља, а његовог братанца Радослава, Сава откупио и уредио Горњицу, собу последње, тајне вечере и манастир Светог Јована Богослова, где је по предању Богородица провела своје последње дане. Нажалост ова здања су тешко настрадала у последњем крсташком рату, а у 14. Веку су обновљени од стране фрањевачких монаха.

И након Саве, Немањићи су наставили са својим задужбинарским деловањем и у отаџбини и ван ње, али свој пун замах српско задужбинарство добиће у доба краља Милутина. Међу храмовима које је подигао издвајају се Храм Богородице Љевишке, Грачаница, Богородица Тројеручица у Скопљу, Старо Нагоричане, потом његова задужбина манастир Бањска И црква у манастиру Хиландар. Поред ових И многих других храмова подигнутих у Краљевини Србији, посебно место у биографији краља Милутина заузима Манастир светих Архангела у Јерусалиму, подигнут 1312. Године након велике победе српске војске над Персијанцима коју је као помоћ свом тасту, византијском цару Адронику, послао Милутин. Манастир је подигнут у непосредној близини Цркве Светог Гроба, а у комплексу манастира подигнуте су и болница, трпезарија, ризница И библиотека са грчким, латинским и словенским рукописима.

Потоњи Немањићи ће наставити да брину о Манастиру светих Архангела као о једној од најважнијих светиња и сваки од њих је слао богате поклоне И новчано помагао. Чак И наши последњи владари у средњем веку, деспот Стефан Лазаревић И деспот Ђурађ Бранковић, настављају да редовно шаљу годишњу помоћ. Посебно је дирљиво писмо деспота Ђурађа, који пред саму пропаст српске државе И пад под турску власт, пише Дубровчанима, где је сколио ризницу, да се од сребра које је код њих оставио настави са исплатом помоћи овом манастиру чак И у случају његове смрти. Нажалост недуго после Деспотове смрти манастир је опусте, претпоставља се услед страшне епидемије колере, то сазнајемо из хрисовуље Ђурађове ћерке, жене султана Мурата ИИ. Манастир је у 17. Веку потпао по грчку власт, а и данас се сматра једним од најзначајних хришћанских храмова у Светој земљи.

Свети Синод Српске православне цркве послао је молбу Јерусалимској патријаршији да се манастир врати под окриље СПЦ.

Владимир Мићовић, учитељ

РОДУ О ЈЕЗИКУ

НЕ ПИШИ КАО ШТО ГОВОРИШ

У школи се учи језик, граматика и правопис, али не и говор. Сматра се да, чим смо научили говорити у детињству, нема више шта да се учи. Није довољно да проговоримо као деца, да бисмо говорили као људи.

Говорни медији вратили су говор на јавну сцену, преносе се различите информације, али се говор слабо сналази у тој улози. Читање наглас се често сматра говором, а говорну културу заснивамо на граматички и правопису. Заборавља се да је говор човеков природни медиј, а писмо вештачка творевина настала из потребе да се изговорено забележи, пренесе, сачува.

Буквално смо схватили принцип „пиши као што говориш, читај како је написано“. Вуково реформаторско дело: један глас, једно слово, врхунски је домет у светским оквирима, јер, на пример Кинези морају знати 4000 знакова за читање обичних публикација, а Кинез солидног образовања мора знати више од 30 000 знакова! (Луј- Жан Калве).

Међутим, изговорна вредност гласова зависи од њиховог положаја у речима. Несродни гласови у суседству се међусобно саображавају. Неке од тих промена се бележе, а неке не.

При писању речи одвајамо размаком ради њиховог лакшег уочавања, препознавања, прегледности текста, логичнијег читања...У говору је мало другачије. Границе међу речима нису исте у писању и у говору. Пишемо *Можеш* ли ми се наћи на услузи, а изговарамо *Можеш*лими се наћи на услузи. Правила писања и изговора се разликују, а учимо „Пиши као што говориш, читај као што је написано“. Буквално смо схватили Вуков принцип.

Гласови се међусобно разликују по месту изговора, по начину творбе, по звучности и они имају своје артикулационе и акустичке карактеристике. У додиру с другим гласовима они се мењају. Тако, на пример пишемо *братски*, *људски*, а изговарамо **брацки**, **љуцки**, пишемо *ванбрачни*, *драгстор*, а изговарамо **вамбрачни**, **дракстор**. Тако је и у везама речи, изговарамо **збратом**, **коткуће**, **ижцепа**, а пишемо *с братом*, *код куће*, *из цепа*, у речима *стадион*, *ионако* јавља се глас Ј у изговору, а у писању га нема.

Глас се не изговара једнако у сваком положају. Глас Н није исти у речима АНА и АНКА, М у МАЈКА и ТРАМВАЈ се различито изговарају. Тако у речи МОЛИМ на почетку и на крају речи М има различит изговор.

У везама речи различитост изговора је још уочљивија. У групи речи *молим вас*, финално М уз сугласник В, којем је потпуно несродно по начину и месту творбе, у говору се реализује као уснено- зубни назални сугласник.

Те говорне реализације гласова не утичу на значење речи, али природан, култивисан, правилан изговор мора да их уважава.

Тако се у изговарању неких група речи стварају нови гласови, као што је глас S(дз), какав не постоји у графичком систему. Пише се *ланац га је* (ударио), а чујемо **ланасга** је (ударио).

Апсолутно фонетског правописа нема. Тога је био свестан и сам Вук. Дозволио је да звучни сугласник Д остаје непромењен испред беззвучних С и Ш. Једначење би у овом случају довело до промене значења речи - ЉУТСКИ би после сливања дало ЉУЦКИ, БРДСКИ би било БРЦКИ...а у колоквијалним говорима Д се испред наставка -ство губи, па имамо **љуство**, **сроство**...Већ овде је нарушен фонетски принцип: један глас, једно слово. У речи братски/брацки једној фонему (ц) одговарају два графема (тс), а на другој страни фонема (т) добија два графема: графем Т (отпутовати) и графем Д (одсек, подсетити...).

Наши фонемски и графемски систем нису увек подударни постоје правописна правила, односно, правила о преношењу изговора у писмо.

Све те позиционе варијанте гласова, па и гласовне промене ствар су изговора, а не правописа. За правопис је важно да се напишу сви гласови који чине дату реч и он се не бави тиме како се они изговарају, нити се то у писању бележи. Изговор гласова и акцентовање нису проблеми писања, већ правилног изговора.

Зато треба да постоје и правила изговора, правила о говорној реализацији написаног.

**Приредила Светлана Илић,
наставница српског језика и књижевности
Литература: М. Телебак – Правоговор**

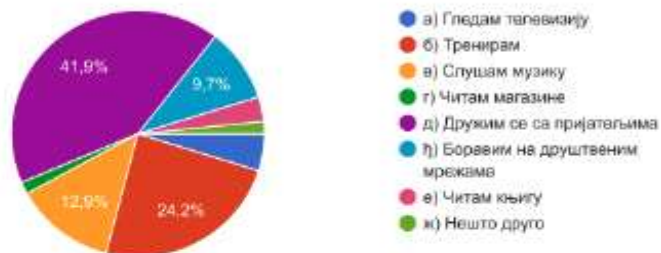
УПИТНИК О ЧИТАЛАЧКИМ ИНТЕРЕСОВАЊИМА И НАВИКАМА УЧЕНИКА

62 одговора

1. Како проводиш своје слободно време?

 Копирај

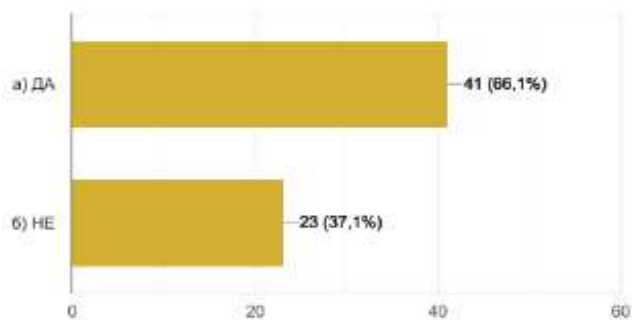
62 одговора

2. Да ли волиш да читаш?

 Копирај

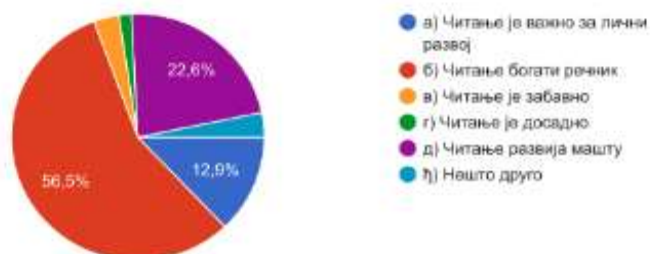
62 одговора

3. Зашто је читање важно?

 Копирај

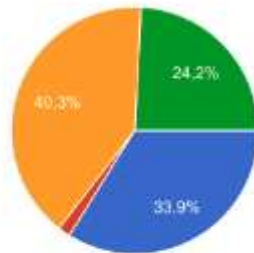
62 одговора

 Копирај

6. Зашто идеш у библиотеку?

62 одговора

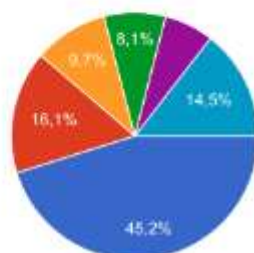

- а) Да бих позајмио/ла лектуру
- б) Да бих се информисао/ла о актуелностима из света књижевности
- в) Да бих прочитао/ла занимљиву књигу
- г) Учлањан/ла сам, али не посећујем библиотеку

 Копирај

7. Шта мислиш о школској лектури?

62 одговора

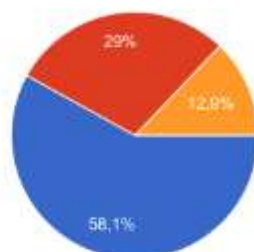

- а) Занимљива
- б) Доследна
- в) Обимна
- г) Неразумљива
- д) Тешка за читање
- е) Нешто друго

 Копирај

7. Зашто читаш лектуру?

62 одговора

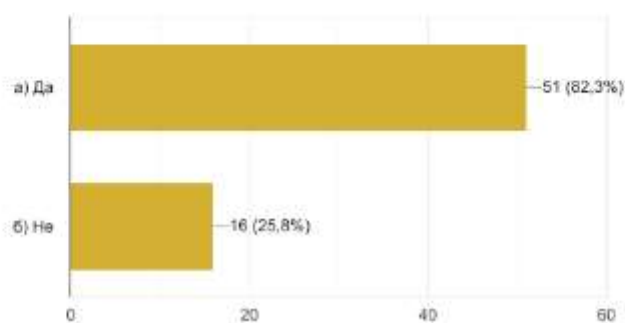

- а) Да бих добио/ла позитивну оцену
- б) Зато што су ми интересантне
- в) Не читам лектуру

 Копирај

9. Да ли чланови твоје породице читају?

62 одговора

ЗАШТО ЈЕ ЧИТАЊЕ ВАЖНО

Читање чини елемент од пресудног значаја за образовање сваког детета. Читање је од кључне важности за бољи успех деце у школи и на њиховом путу кроз живот. Деца највише уче из књига. Што дете боље чита, лакше му је да научи оно што му је потребно за школу. Чувени писац бестселера, Нил Гејмен, употребио је фасцинантну метафору: „Читање књига је начин да комуницирамо са мртвима. Начин на који добијамо поуке од оних који више нису међу нама, да се човечанство наадоградило, напредовало, постепено проширујући знање уместо да га изнова понавља. Постоје приче старије од многих земаља, приче које су наживеле културе и зграде у којима су први пут испричане.“ Осим што служи као магични портал који људе преноси у друге димензије и пушта их да откривају нове стварности, читање је такође корисно у пракси и основна је активност за развој деце.

Ево добрих разлога да подстакнете децу да више читају ових дана:

Побољшава концентрацију

Редовно фокусирање на причу је добар начин да деца стекну добру навику обраћања пажње и концентрације на друга образовна средства којима су изложена. Могу боље да се концентришу у школи и код куће, када им дајете основне инструкције.

Побољшава памћење

Читање књиге је добра вежба за побољшање дететовог памћења. Да би добро разумело причу, дете мора да запамти ликове, окружење, и друге асоцијације и детаље. Све ово сачињава ширу причу и поуку, које од читаоца захтевају дубље разумевање.

Откривање других делова света

Деца читајући уче о свету – о људима, местима и догађајима. Све ово је изван њиховог личног искуства. Она су изложена идејама и веровањима која су различита од оних којима су изложена у датом тренутку. Ум им се отвара ка стварностима које су другачије од њихових. То је, несумњиво, најбољи вид едукације.

Вежба за мозак

Сматрати читање за вид вежбе је сјајан почетак. Што се мозак више вежба, дете ће боље да учи. А вежбом се усавршава. Подстицање деце на читање ће им напослетку помоћи да унапреде своја схватања и вокабулар.

Побољшава критичко размишљање

Уз читање долазе и вештине разумевања и аналитичког размишљања. Предвиђате шта ће се десити на крају приче, и тако подстичете мозак да смисли друге могућности.

Развија емпатију

Читање је добар начин да подстакнемо наша осећања. Када прочитамо причу, развијамо емпатију према ликовима. Што више научимо о овим емоцијама и осећањима, лакше ћемо се поистовећивати са другим људима и саосећати се са њима.

Развија и проширује језичке вештине

Слушајући друге како говоре и читају, деца развијају вештине критичког језика и дикције. Ако читате детету, помажете му да савлада основне звуке који сачињавају језик. Када почну сама да читају, читаће више речи и боље ће разумети садржај. Ово им још побољшава вокабулар и чини их учтивими и израженијима. Ако желите да вам деца науче нови језик, читање је од виталне важности.

Подстиче машту

Док читамо, стварамо визуелни приказ. Замишљамо како људи изгледају, шта се дешава у сваком поглављу и повезујемо се са тим људима и догађајима. Везујемо те ликове за сопствена осећања и поистовећујемо се са њима.

Подстиче бољи успех у школи

Да ли сте знали да су деца која читају боља у свим предметима током читавог школовања? Студије су показале да ученици који су изложени читању пре забавишта имају више шансе да буду бољи у свим сферама формалног образовања.

Развија самосвест

Слабији читаоци имају нижи ниво самопоуздања у поређењу са бољим читаоцима. Ово може да изолује ученике и обесхрабри их да учествују на часу.

„Од читања се расте“ – Јасминка Петровић

Приредила: Маја Алексић,
наставник српског језика-библиотекар

ПОСЛЕ ШКОЛЕ

ФЛАУТА

Ученица сам петог разреда ОШ „17. октобар“ . Такође сам ученица трећег разреда МШ „Владимир Ђорђевић“. Потичем из музичке породице. Свирам флауту као моја мама, а мој деда је био наставник хармонике и кларинета у музичкој школи.

Флаута је мој омиљени инструмент. Она је дугачка, сребрна и сјајна. Чувам је у посебној кутији као право благо. Иако је направљена од метала, спада у дрвене дувачке инструменте.

Свирање флауте није лако. На почетку сам учила како да произведем тон, како да поставим прсте на клапнама и како се држи флаута. Касније сам научила да свирам многе композиције.

Звук флауте је нежан као цвркулт птица.

Флаута се састоји из три дела, а то су глава, стомак и ноге.

Пре вежбања увек морам пажљиво да је саставим, а после свирања је чистим посебном крпицом и штапићем. Већ сам ишла на такмичење и освојила прво место.

Музика је за мене најлепши језик на свету, а свирање флауте је најбољи начин да искажем своја најлепша осећања.

Веколина Бранковић 5-3

Флаута

Фудбал игра мој бата

Лепо пева мој тата

А моја мама зна да свира

У чи ме када се аплаудира.

Тако и ја уметност бирам

А осећања нежна свирам.

Веколина Бранковић 5-3

ПУТ ДО СВЕТскоГ ЗЛАТА

У 2024. години Велики оркестар ОМШ „Владимир Ђорђевић” је формиран да би се такмичио на 48. Међународном такмичењу хармоникаша у Пули. Поред хармоника оркестар чине и дувачки инструменти (флауте, саксофон, кларинет и труба), бубњеви и клавир. Још једна ствар која чини овај оркестар специфичним је то што наши наставници свирају заједно са нама. Након освојеног првог места у Пули и признања да смо најбољи оркестар у свим категоријама, били смо позвани на светско такмичење у Француској, које се одржало новембра 2025. године у Монтаргису. Да бисмо прошли квалификације кренули смо са припремама, а први изазов је било онлајн такмичење које смо прошли као први у својој категорији и тако добили могућност да се боримо за светско злато. Онда је дошао, за све нас, тежи део, сакупљање средстава за одлазак. Ипак, захваљујући грађанима и донаторима који су нас подржали, успели смо да одемо у Монтаргис. Пут је трајао 30 сати, обишли смо неке европске градове, дружили се и уживали у времену које смо проводили заједно. Након што смо стигли у Монтаргис, кренули смо са припремама за такмичење. Тај 29. новембар 2025. када смо изашли на сцену, памтићу по много чему, али највише по томе што нам је било речено да имамо тонску пробу, а у ствари то је био наступ. Ипак, успели смо да освојимо прво место. Сва нервоза је нестала и замењена је осећањем огромне среће и задовољства. Дан смо завршили славећи нашу победу и дружећи се. Кад смо се вратили у Србију, родитељи и остали грађани су нам приредили велики дочек уз ватромет и музику. Иако је 1. место највећи успех овог оркестра, сматрам да пријатељства која смо направили сијају више од било ког злата. Оно што смо научили јесте да се сваки труд исплати, без обзира на то одакле долазите. Ми смо свој град представили најбоље што смо могли и оправдали поверење свих који су веровали у нас. Осећај заједништва нас не напушта и сада се спремамо за нове победе.

Срна Миљковић 8-4

ПРИЧА ЈЕДНЕ ЗВОНЧИЦЕ О ЦУДОУ

Зовем се Ивона Милановић. Ученица сам петог разреда Основне школе „17.октобар,, у Јагодини. Активни сам члан Цудо-клуба „Јагодина,, око две и по године. Поседујем зелени појас и 11 медаља на Државним и Међународним турнирима. Тренутно се налазим на 5. месту у Србији у својој категорији и сада ћу вам испричати нешто о мојим почецима као и о самом спорту.

О самом спорту цудоу нисам знала пуно. Мој брат од стрица, иначе, шест година старији, активно се бавио овим спортом, који је мени био потпуно непознат. Са четири године почела да тренирам балет. Тада ме је привлачила грациозност, гибкост као и бројна такмичења, али се нисам осећала самоуверено, јер су то групни наступи. Са девет година пожелела сам да се бавим неким спортом. С обзиром на то да је мој деда био репрезентативац у одбојци, прво ми је пао тај спорт на памет. Пошто су тренинзи били у терминима који ми нису одговарали због школских обавеза, пало ми је на памет да се упишем на спорт где и мој брат. Нисам знала ни назив тог спорта, па сам га сама назвала „шукарате,, што је код свих изазвало смех.

Кренула сам на тренинге са позајмљеном опремом. Она није била адекватна, јер се користила за карате, а та кимона су доста тања. Тренинзи су ме јако заинтересовали као и сами тренери и њихов диван однос према нама. Добијала сам полако самопоуздање, упознала другаре и решила да наставим да тренирам. Када се већ назирала моја заинтересованост за овај спорт, мама ми је купила први прави кимоно. Тада сам била пресрећна. Добила сам још већу вољу и жељу за тренинзима. Мој брзи напредак је био видљив и убрзо су то тренери увидели и кренула су моја прва такмичења. Резултати мог труда,рада и учесталост на тренинзима су давали резултате. Било је успона и падова за ове две године, победа и пораза али ја сам јако заволела овај спорт, јер је појединачни и сопствени труд је видљив. Тренери су ми такође помогли да изградим своје самопоуздање. Умели су да ме похвале, искритикују, а и љуте и тиме ми, поготову у борбама, дају већу снагу.

Цудо је захтеван спорт.Тражи пуно рада, вежбања и труда. Такође може бити и опасан, јер су могуће бројне повреде и преломи. Цудо је борилачки спорт, али ми се допада зато што нема удараца. Своди се на разне технике бацања и поента је да се противник разним захватима баци на леђа. Сви ти захвати имају своје називе који морају да се памте због полагања за појасеве. Неки од захвата су: Таи отоши, Ипон сеои наге, Уки гоши... Такмичења се одржавају на борилиштима од струњача. Правило је да један такмичар има бели, а други плави кимоно.У млађим категоријама и узрастима дозвољено је имати кимоно у истој боји, али онда појасеви морају бити различити или бели или плави, неvezано за боју појаса који такмичар поседује код полагања. Постоје екрани где се прате одлуке судија, као и добијени поени. Борбе трају од 2 до 4 минута, у зависности од категорија.Уколико ниједаан од такмичара не баци противника, време се продужава до првог добијеног поена. Такође постоје и казнени поени у виду жутог (шидо) и црвеног (Хансоку маке) картона.

Као и у сваком спорту деца имају своје идоле на које се угледају. Моји идоли су првенствено тренери Бобан, Бранко, Раде и Стефан, а онда и успешни такмичари. Наш репрезентативац и освајач златне медаље на Олимпијади, Немања Мајдов, ми је такође велики узор. Моји планови су наравно да се и даље бавим овим спортом, да не одустајем и да нижем медаље. Свака од њих ми је подстрек да идем ка већим успесима. Мислим да сам за ово кратко време ипак остварила пуно резултата у овом борилачком спорту, али ме мама и даље зове Нежна Звончица.

Ивона Милановић 5. разред

ХАЈДУК У БЕОГРАДУ

Моја другарица и ја одлучиле смо да погледамо филм „Хајдук у Београду“, јер смо желеле да се подсетимо једне занимљиве и узбудљиве приче о дечаку који долази у велики град. Сместиле смо се удобно и са пажњом пратиле филм од самог почетка.

Филм говори о Хајдуку, радозналом, храбром и помало несташном дечаку који из мирног места долази у Београд. Већ при самом доласку види се колико му је све ново и непознато. Велике зграде, прометне улице, трамваји, аутобуси и мноштво људи делују му као посебан свет у коме се мора снаћи. Иако се повремено збуни, Хајдук се не плаши великог града, већ га доживљава као место пуно авантура.

Током филма Хајдук упада у разне необичне и често смешне ситуације. Његова радозналост га стално води у нова истраживања, због чега се понекад нађе у невољи, али се углавном из њих извуче, захваљујући својој сналажљивости и домишљатости. Упознаје различите људе који му помажу или га додатно искушавају, па кроз те сусрете учи како да се понаша и како да доноси одлуке.

Београд је у филму приказан као велики и жив град који може да збуни дете, али и да му пружи многа искуства. Хајдук полако схвата да није све онако како је навикао у свом родном месту и да мора да се прилагоди новој средини. Кроз његове авантуре види се како одраста, постаје зрелији и одговорнији, али ипак задржава своју ведрину и храброст. Филм, поред забавних сцена, носи и важну поруку о пријатељству, поверењу и сналажењу у животу. Хајдук својим поступцима показује да су упорност и вера у себе веома важне, чак и када се нађемо у потпуно непозним околностима.

На крају филма, моја другарица и ја смо биле задовољне, јер смо заједно провеле лепо време и уживале у причи. Филм „Хајдук у Београду“ оставио је снажан утисак на нас и показао нам да свака авантура, ма колико била тешка, може да буде драгоцену искуство. Иначе, филм је снимљен по истоименом роману, недавно преминулог, дечијег писца Градимира Стојковића. Било да одаберете књигу или филм, уживаћете и слатко се смејати.

Миа Милутиновић, Јана Танасковић 7/4

УЧЕ НАС ДА ОБРАДУЈЕМО И ДА СЕ РАДУЈЕМО

БИЉАНА МИЛАНОВИЋ, ДИРЕКТОРКА ОШ „17. октобар“

Особе као она су права реткост, посебно оне које се налазе на челу колектива.

Ширећи дух заједништва, једнакости и ведрине, увек спремна за сарадњу, налазећи решења за сваки проблем, трудећи се да свим запосленима буде више пријатељ него надређени, дуже од две деценије важи за омиљеног директора школе. Захваљујући таквом духу и атмосфери, и запослени и ученици, у школу долазе са радошћу и осмехом.

1. Које године сте дошли на чело наше школе?
На место директора школе дошла сам 17. 10. 2002. године, баш на прославу Дана школе.
2. Да ли је било напорно и тешко увек проналазити баланс између наставника, ученика и родитеља?
Не могу да кажем да је било лако али је то у опису посла. Улога директора школе је да заступа све структуре, самим тим, да гради и чува међусобно добре односе. Најлакше је било са колегама и ученицима.
3. Вашим доласком колектив се још више ујединио и постао још компактнији. Какав је осећај бити најодговорније лице, а уједно и добар колега који је увек спреман да помогне?
Школа је једна велика породица. Да би добро функционисала потребно је, пре свега, разумевање, поштовање и договор. Како се на почетку нисмо добро познавали (колеге и ја), било је потребно време да дођемо до ове атмосфере која сада влада у школи.
4. Током Вашег радног векаведеног у овој школи сте за њу много тога урадили. Подсетите нас бар на оне најзначајније моменте.

Период од 24 године је заиста дуг период и свашта се у школи променило, и мењало би се и напредовало ко год да је био директор.

Године 2010. је потпуно реновирана школа, кров, електроинсталације, столарија. Затим ограда, а пре две године и двориште. У међувремену са убрзаним растом технологије и информатички кабинети и дигиталне учионице. Посебно сам поносна на све пројекте и иновације које је школа реализовала. Први смо имали видео надзор, малу галерију „Одмор“, Моби фото -фест, увели Свечани родитељски састанак, побратимили се са Основном школом „Светозар Марковић –Тоза“ из Новог Сада. Први у општини, 2007.године, смо добили и Светосавску награду, највеће признање које се додељује у образовању и још пуно тога.

5. Кроз све ове године много тога се променило, а највише нове генерације и ученика и њихових родитеља са којима треба пронаћи заједнички језик и савршени метод да сви буду задовољни и знањем и оценама. На који начин дајете подршку учитељима и наставницима и како им помажете да се изборе са непрестаним новинама и у раду и у Закону?

Школа је жив организам. Све промене у друштву, у окружењу, се рефлектују и остављају траг. Просветни радници су увек били ти који воде напред. То се ни данас није променило. Ентузијазам и љубав према овом послу су ту, а онда је све лако.

6. Један сте од ретких директора кога воли и колектив и ученици. Како сте успели то да постигнете, откријте нам чаробну формулу?

Нема чаробне формуле. Ослушкујеш, пратиш, разумеш, кад погресиш извиниш се и поправиш...

7. Сигурно је било и лепих и мање лепих тренутака у Вашем радном веку. Шта је најлепше што ћете памтити у вези са овом школом?

Као и у сваком послу, а и у животу човек пада и устаје. Било је тешких тренутака али се они брзо забораве. Најлепши је осећај да из једне куће сваког дана долазиш у другу кућу и да се томе радујеш. Највише ћу памтити наша летовања, екскурзије и невероватно добре забаве које смо организовали.

8. Година 2026. остаће посебна и у Вашем раду, а и животу. Ово је јединствена прилика да Вас замолимо да поручите нешто и ученицима и запосленима.

Да, крајем ове године одлазим у пензију после 40 година рада у просвети.

Непрестано разговарајте, обујте туђе ципеле и не чините другима оно што не би волели да вама чине!

Новинарска секција

СВЕШТЕНИК БОРИС МИЛОСАВЉЕВИЋ, НАШ НЕКАДАШЊИ ВЕРОУЧИТЕЉ И ПОКРЕТАЧ ЧАСОПИСА *РАСТКО*

Велико нам је задовољство што имамо прилику да разговарамо, сада са свештеником, а некадашњим омиљеним вероучитељем ОШ „17. Октобар“, Борисом Милосављевићем. Његови ученици, сада већ одрасли људи, с радошћу о њему говоре не заборављајући његов пријатељски приступ, очинску топлину, несебично давање и труд да их на најлепши начин уведе у веру, поучи правим животним, хришћанским вредностима и непрестаној тежњи да се у вери утврђују.

Вероучитељ Борис је школи и неким новим генерацијама у аманет оставио часопис „Растко“ чији је покретач, а први број је изашао октобра 2007. године.

Екипе младих новинара, са њим као ментором, писале су кроз године, о највећим врлинама, светитељима, историјским личностима, научницима, знаменитостима нашег града, бавиле се истраживачким радом, интервјуисале учитеље, наставнике, познате личности, указивале кроз своје радове на важност породице, пријатељства, умеће давања и праштања, дар покајања...

Неизмерна стваралачка љубав ткала је сваки број часописа, а он је, уз Божју помоћ, растао, сазревао, допирао до срца и млађих и старијих и проносио радост, доброту и снагу вере.

„Растко“ је у октобру прошле године постао пунолетан и са одговорношћу коју зрелост доноси, а захваљујући милости Господњој, наставља путем који је утабао вероучитељ Борис.

Управо због тога нам је велика част и привилегија да водимо овај разговор.

1. Помаже Бог! За почетак нам реците да ли Вам недостају школа и ђаци?

Бог помогао Бог да благослови вас и ваше читаоце, и наравно, све наставнике и учитеље и све ђаке ваше школе. Искрено речено, недостају. Ја носим дивна искуства у раду са децом и у много чему смо били пионири и трудили се сви заједно да стварамо, да се боримо и да тако узрастамо једни са другима. То је та слобода Богом дана човеку да ствара и ту се човек осећа лепо, и срећно и слободно.

2. Колико дуго сте радили у школи?

Имам петнаест година рада у школи.

3. Када се у Вама родила жеља да постанете свештеник?

Некако, свештенство јесте позив, један другачији однос према свету и човеку. То је позив човеку да благодари Богу. То нешто најузвишеније, јесте служити Свету Литургију и приносити дарове за цео свет. То је некако и била моја жеља од самог почетка мог корачања у вери, још на почетку средње школе.

4. Ко Вас увео у веру?

Много њих и много тога је допринело, али оно што ме је заиста везало неком нераскидивом везом јесте та истинска слобода у Христу. Цео свет је створен, и као такав, живеће вечно само у заједници са вечним Богом. Ако се окренемо око себе видимо да наш мали свет постоји само ако и само ако слободно волимо. Слобода нас уводи у љубав, а волети значи: жив си. А Бог је Љубав.

5. Које су сличности и разлике између позива вероучитеља и свештеничког позива?

Сваки од ова два позива носи одређене радости, али и одређену одговорност. Свештеник мора пре свега да буде и вероучитељ, а опет са друге стране и вероучитељ

мора да живи у благодарности и у оквиру заједнице која се зове Црква. И тиме на неки начин да и он свештенослужи. Апостол Павле наводи да су многи различити дарови, и сви су подједнако важни за заједницу и једни без других не могу .

6. Да ли је свештенички позив тежак?

Пре свега леп, али са великом одговорношћу, према себи, према Богу и према другима у Христу.

7. Која је Ваша прва парохија и какве Вас успомене за њу везују?

Моја прва парохија везана је за Левач и место Рековац са околним селима. Успомене које носим су пре свега радосне. Тамо, у Левчу, човек некако осећа живот на прави начин, али што је можда и најважније осећа потребу за другим човеком, што у данашњим већим градским срединама, нажалост, није случај. Заједница је та која чини човека човеком, а тај однос и тај осећај носим из моје прве парохије.

8. Где сада службујете?

Сада сам, по благослову Његовог Високопреосвештенства Митрополита Шумадијског Господина Јована, парохијски свештеник у селима Мијатовац и Доњи Мајур.

9. Зашто је важно да верујемо у Бога, идемо на Литургију и молимо се?

Зато што нас то чини човеком, чини нас слободним и у том живом сусрету са Богом и нас Бог усиновљује као своју децу кроз свог Сина и онда с правом и радошћу можемо рећи „Ми смо деца неба“.

10. Ваша порука ученицима и наставницима наше школе?

Честитам свима нашу славу, Светог Саву, у миру, радости и љубави да живимо и да никада не напуштамо наше извориште које јесте наша Црква. Али не Црква само као храм, већ Црква као сабирање верног народа на једном месту и заједничко благодарење. Мир вам и радост од Господа! Радујте се!

Новинарска секција

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛАН ЂОРЂЕВИЋ, СТАРЕШИНА ХРАМА СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У ЈАГОДИНИ

Има много људи који су нечим задужили наш град и својим делима или снажним и ведрим духом уписали себе у незаборав.

Нашу пажњу привукао је протојереј Милан Ђорђевић, старешина Храма Светих апостола Петра и Павла у Јагодини. Увек ведар и насмејан, предусретљив, чим је почео да службује у Јагодини, освојио је срца и младих и старијих.

И после много година то се није променило.

Знамо да нисте из Јагодине, па нам за почетак реците нешто о себи.

Долазим из Врања, са југа Србије где сам и рођен 2.6.1987године. Од родитеља протојереја ставрофора Бранка Ђорђевића и попадије Славице Ђорђевић. Основно образовање завршавам у Пчињском округу. Од малих ногу уз оца одрастам при храмовима где је отац службовао. То одрастање уз богослужења, учинило је да моје срце заволи Цркву и да једина логична ствар јесте да служим Богу.

Пре колико година сте дошли у наш, сада и Ваш град? Колико сте година тада имали?

Божијим промислом у чин свештеника, а благословом митрополита шумадијског Јована 1.7. 2014. године бивам постављен за пароха прве парохије јагодинске при Храму Светих апостола Петра и Павла са непуних 27 година.

Кажите нам нешто о почецима Вашег службовања у нашем Храму.

Дубоко верујући да Бог свакога шаље онде где је најпотребнији, али и поред тога није било лако. Са супругом Анком и сином Милутином у свега неколико дана остављамо све у Врању и долазимо у Јагодину. Љубав свештенства и верног народа, као и жеља да служим народу где ме Бог послао учинили су да врло брзо Јагодину видим као свој град.

С обзиром на то да потичете из свештеничке породице, да ли је Православни богословски факултет био Ваш први избор или сте имали и алтернативу?

Већ од 7. разреда основне школе, сам био епископски чтец, појац за певницом, тако да је љубав према свештеничком позиву само расла. Сходно томе средња богословска школа у Крагујевцу била је примаран избор.

Како су протицали дани Вашег службовања у Врању?

Јако млад и жељан да својим радом допринесем развоју црквеног живота, целог себе сам посветио унапређењу црквене мисије. Епископ је препознао мој труд и поверио ми разна одговорна места: место координатора за верску наставу Пчињског округа, професора верске наставе у Гимназији, главног и одговорног уредника радио станице Искон, као и секретара архијерејских намесништава врањске епархије. Многобројне емисије на РТВ, као и на радио станицама, биле су прилика да реч Христу приближим народу гладног истине Православља.

Да ли Вам је жао што сте напустили родни град?

Љубав према родном месту је свакако уткана у срце сваког човека, али као што рекох Бог је сматрао да сам овде потребнији и ја сам срећан и захвалан Богу за све.

Са колико година сте постали старешина нашег храма?

По благослову митрополита шумадијског Јована у својој 33 години сам постављен за старешину Храма Светих апостола Петра и Павла.

Верници су задивљени што је неко тако млад, за врло кратки временски период, много тога покренуо и урадио у цркви. Шта сте све то завршили, обновили, започели?

Када вам Црква укаже поверење, а свесни одговорности да сте пред Богом а први међу једнакима, морате све своје силе подредити да жива Црква Божија напредује. Сам Бог је рекао ученицима својим *да ће бити познати по делима својим*. Својим највећим успехом братство сматра испуњеност Храма на свакој Литургији верујућим народом. Имамо доста грађевинских радова, културних дешавања, али она остају по старни, јер Бог све види и то је довољно.

Колико је било тешко подносити такав терет?

Као и приликом постављења тако и данас терет је присутан и осећа се на сваком кораку. Свакодневна присутност у Храму као и у порти, разговор са људима добре воље, подршка братства као и црквеног одбора, чине да терет буде лакши. Поред свега овога, уздајући се у речи Светог Писма да Бог допуњује наше недостатке, носимо поверени Крст.

Какав је осећај када се дође до крајњег резултата после великог уложеног труда?

Резултати јесу видљиви, али свакако не коначни. Моја идеја је да Храм Светих апостола Петра и Павла са својом портом буде једна оаза мира и љубави у центру нашег града, где ће сваки наш човек, сваки боготражитељ наћи сједињење са Богом. Завршени парохиски дом, рестауриране иконе, реновирани звоник и све остало, само имају један циљ: да свако ко прође поред Храма зажели да неки минут свога времена посвети свом Творцу.

Какви су Ваши планови за неко будуће време?

Зуб времена је учинио своје, па је у основи жеља да Храм у потпуности обновимо, а фрескопис завршимо до краја. Све те грађевинске активности понајвише мора да прати мисија Цркве, љубав према народу како би Црква извршила свој кључни задатак у овоме свету, а то је да свакоме човеку понуди спасоносну реч.

У име наше школе и своје лично име Вам се захваљујем на издвојеном времену за овај разговор и молим Вас да мале и велике читаоце нашег часописа поучите и обдарите једном душекорисном поруком.

Свако време има своје изазове, али сам слободан рећи да су они данас посебно видљиви. Борба коју водимо свакодневно са разноврсним искушењима има за циљ да нас ојача и да још боље увидимо да решење свих проблема јесте у Христу. Наш Бог не укида нашу слободу, дозвољава нам и толерише да радимо шта желимо али чека ненаметљиво да му се обратимо, да му верујемо и оног тренутка када то учинимо Његов загрљај је наша мирна лука у овом узбурканом свету.

Новинарска секција

ЉИЉАНА МИЛЕУСНИЋ МАРКОВИЋ, ДИРЕКТОРКА МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ „ВЛАДИМИР ЂОРЂЕВИЋ“

Велика је радост сусретати се и разговарати са људима који се, без обзира на функцију и непрестане успехе, нису погордили, већ остали природни, приступачни, скромни, благоречиви, пуни разумевања, стрпљења и смирења, са срцем пуним љубави коју шире око себе. Бог им је даровао посебан таленат, таленат да буду уметници и да живе уметност.

Директорка Основне музичке школе „Владимир Ђорђевић“, Љиљана Милеуснић Марковић, већ деценијама живи музику. На почетку радећи у основној школи низала је успехе са дечијим хором, успехе ниже и као диригент црквеног хора Светих апостола Петра и Павла, а откада је дошла на чело Музичке школе, поред успеха у Србији, постали су најбољи и на свету.

Задовољство што поводом празновања школске славе, Светог Саве, са нашим читаоцима дели своје утиске и размишљања.

Током година, радећи у школи, водећи црквени хор и дошавши на чело музичке школе, поставили сте неке нове, много више стандарде. Како је носити се са успесима, када знате да се они изнова очекују?

Морам признати да није лако, јер притисак који долази после тога тежи је од оног пре њега. Лично, сваки успех прославим и оставим иза себе и трудим се да ми не буде обавеза. Јер стални успех није природан.

Уколико се успех понови то је зато што је успех исход преданог рада, а ја волим да подржавам добре идеје у којима се види жеља, посвећеност и труд.

Пренесите нам утиске током вашег боравка у Француској и заслуженог добијања титуле најбољег оркестра на свету на такмичењу Светски трофеј.

Боравак у Француској је био пун обавеза и одговорности за све што смо радили, а утисци са такмичења били су преплављени емоцијама код свих нас, које је немогуће дочарати: усхићење, радост, срећа, да ли је све то јава или сан...

Одлазак у Француску је уследио после победе оркестра у Пули. То је од великог значаја, како за школу, тако и за наш град, посебно што је реч о Светском такмичењу које је резултирало победом. Колико је труда уложено и на који начин је организован одлазак, с обзиром на то да оркестар броји много чланова?

Много труда је уложено у саму припрему као и реализацију такмичења. Континуиране пробе оркестра током године и школског распуста су само доказ да је жеља и ентузијазам, колега и ученика, била

Велика, а и задатак представити нашу школу, град и земљу у најлепшем и најбољем светлу врло захтеван. Некако префикс „нај“ увек је стајао када је оркестар у питању, у календарској 2025. години.

Одлазак је организован уз помоћ локалне самоуправе и многих донатора који су нас подржали и препознали наш велики труд, посвећеност, жељу и да сигурност у успех докажемо.

Осим оркестра, ваша школа се истиче и по појединачним наградама ученика које су све бројније из године у годину. Захваљујући преданом раду ученика и њихових наставника, име школе је надалеко познато. У каквим условима се одвија настава и шта је потребно да би се унапредила, а успеси били још бројнији?

Настава у нашој школи одвија се у веома тешким условима због недостатка простора, поготово за велике ансамбе попут хора, оркестра и камерних састава. Наша школа не поседује салу, тако да смо

принуђени да за овакве саставе користимо просторије других школа, што опет додатно оптерећује ученике и колеге у преношењу инструмената. Да би се настава унапредила, а успеси били сигурно бољи, потребан нам је већи простор (нова школа), као и нови инструменти.

Дириговање је Ваша велика љубав. Колико година сте већ на челу црквеног хора Светих апостола Петра и Павла?

У новембру месецу 2025. године прославила сам деценију рада као хоровођа.

Црквени хор којим руководите је врло активан како на Литургији, тако и на градским манифестацијама, такмичењима и смотрама широм земље и по Републици Српској. Бројне су награде које сте освојили, наступи хора су врло запажени, а хор је недавно прославио и тридесет година постојања. Пренесите нам своје утиске о јубиларном концерту и реците нам какви су Вам планови за време које долази.

Јубилеји су тренуци и прилика за застајање и осврт на време које смо проживели у хору, изградили, створили, направили, отпевали...

Утисци са концерта пуни су емоција и посебног задовољства што сам део тако значајног јубилеја заједно са чланицама хора. Планова увек има, а шта ћемо остварити показате време пред нама. Већ у јануару имамо такмичење, планирамо наставити сарадњу са хоровима на локалном нивоу, ширем окружењу па и ван граница наше земље.

Музика је језик који сви разумеју. Која је Ваша порука за наше читаоце?

Музиком негујете човека у себи.

Хвала на издвојеном времену. Желимо Вам да наставите да нижете успехе и да нашем граду приређујете нове радости и духовне угођаје.

Новинарска секција

Огромну захвалност за стварање овог часописа изражавамо свим нашим саговорницима, члановима редакције, ученицима ствараоцима и члановима новинарске секције.

Свако добро и радост од Господа вам желимо!

Чланови новинарске секције:

Веколина Бранковић 5-3

Срна Миљковић 8-4

Марија Димитријевић 7-4

Јана Танасковић 7-4

Анка Паунковић 7-4

Миа Милутиновић 7-4